

ויזרע יצחק

שנה י'

פרשת "אחרי מות קדושים"
הפטרה: "הלוא כבני"
ו' אייר תשע"ח

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"
 ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

זמני השבת	י"ב	ת"א	חיפה
פניסה	18:36	18:51	18:43
יציאה	19:50	19:53	19:53
ר"ת	20:29	20:27	20:29

הגיגים לפרשת השבוע

"וידבר ה' אל משה אזרי מות עמי בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו" (ויקרא ט"ז א)
 שואל ה"אלשיך" הקדוש מדוע אומר הכתוב "בקרבנתם", ולא אמר "בהקריבתם" או "בהקדש" ולא ימותו כאשר מתו בניו. והעניין הוא שלפני שמזהיר הכתוב את אהרן שלא יקרה לו מה שקרה לבניו ראה הכתוב לענות לשאלתו של אהרן לשם מה ההתראה הזו שאל אבוא בכל עת ולא אמות כבני, הלא לא על בואם אל הקדש בלבד פנימה מתו בני כי אם על הקריבתם או זרה אשר לא צוה אותם? על כן ייחד הכתוב את הדיבור ואמר "וידבר ה' אל משה". ומה היה הדבור? "אחרי מות בני אהרן", "בקרבנתם לפני ה'". כלומר שלא יעלה על רוחך שאין בקריבה של בני אהרן לבדה כדי למות גם בלי הביאם את האש זרה. דע איפה כי "בקרבנתם לפני ה'" שעל הקריבה בלבד כבר התחייבו בני אהרן מיתה. וזה מה שאמר "בקרבנתם... וימותו". לכן חוזר הכתוב ואומר "וימותו", לומר שזולת כל סיבה אחרת שהיתה להם גם ב"קרבנתם לפני ה'" הם התחייבו כבר מיתה, וזהו "וימותו" כמוסיף על דבר זולתו.

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם" (ויקרא ט"ז ב)

"כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון" (תפילות יום הכיפורים)

שואל ה"משך חכמה", בכל התפילה אין אנו מזכירים את "שבטי ישורון" ומדוע כאן הם מוזכרים? ומתוך על פי מה שאמרו חז"ל: "אין לך כל דור שאינו נוטל אונקיא אחת מחטא העגל" (סנהדרין קב). ולמדו זאת מהפסוק: "וביום פקדי ופקדתי" (שמות לב' לד). ואמרו במדרש: "רבי אבין אומר, בכל דור עדיין חטא של מכירת יוסף קיים" כלומר שברמת הכפרה של האומה בכללה עדיין קיים הרושם של החטא ממכירת יוסף. ולכן משקל הלשון של זהורית של השעיר המשתלח היה שתי סלעים לרמז למה שאמרו חז"ל: "אמר רב לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף, יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים" (שבת י:). וזה מסביר מדוע הכפרה ביום הכיפורים היתה לפני ולפנים בבית הכפורת והיכל, שהמקום שייך לשבט בנימין, משום שהוא לא השתתף בחטא של מכירת יוסף במקום שתהיה כמו שאר הכפרות, בעזרה שהיא בחלקו של יהודה. מעין זה מובא במדרש שאומר "מפני מה זכה בנימין שתשרה שכינה בחלקו? לפי שכל השבטים היו במכירתו של יוסף, ובנימין לא היה, אמר הקב"ה: 'אם אני אומר לאלו שיכנו בית הבחירה, כשהם מתפללים לפני איני מתמלא עליהם רחמים, שלא היו מרחמים על אחיהם'. לכן לפי מה שנאמר: "פוקד עון אבות על בנים" (שמות לד' ז) אמרו חז"ל שהדבר הוא כאשר הבנים "אוחזים מעשה אבותיהם בידיהם" (סנהדרין כז:). כך שאם ישראל חוטאים בדברים שבין אדם למקום, אז הקב"ה פוקד עליהם את חטא העגל. ואם ישראל חוטאים בדברים שבין אדם לחבירו אזי הקב"ה פוקד עליהם את חטא מכירת יוסף. וזה מה שאנו אומרים בתפילה "כי אתה סלחן לישראל" דהיינו על כל החטאים שבין אדם למקום, שהרושם הוא משורש העגל, שנאמר בו "אלה אלהיך ישראל" (שמות לב' ד) ועליו נאמר "סלחתי כדברך" (כמדבר יד' כ). "ומחלן לשבטי ישורון" המחילה היא על החטאים שבין אדם לחבירו, ששורש שלהם הוא מחטא מכירת יוסף, שחטאו שבטי ישורון.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

אהרן כהן בר מסעודה ז"ל נלב"ע ב' אדר אברהם נחמיאס בר שמחה ז"ל נלב"ע ו' שבט תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
 תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

"ואשה אל אזותה לא תקוז" (ויקרא יז יז)

מקשים העולם, הלא האשה הראשונה שלקח נקראת אשתו, והאשה השנייה היא אחותה, אם כן היה על הכתוב לכתוב "אחות אשתך לא תקח" או "אחותה של אשה לא תקח" ומדוע נכתב "ואשה אל אחותה לא תקח"? מתרץ רבי העשיל ב"חננוכת התורה" שהתורה בא לרמז למה שמוכא בגמרא (יומא עו) שבסעודה שתהיה לעתיד לבוא יעקב לא ירצה לברך באמרו עלי כתיב "ואשה אל אחותה לא תקח". ויש לדקדק הלא מה שכתוב בתורה נכתב ונאמר על כל אחד ואחד מישראל ומדוע אומר יעקב "עלי כתיב"? והתשובה היא שיעקב עבד אצל לבן וכל מגמתו וחפצו היה רק על רחל, ואף שנשתרבב אחר כך שלקח את לאה ראשונה מכל מקום רחל נקראת אשתו, ולאה נקראת אחות אשתו, משום הכי שפיר אמר יעקב עלי כתיב "ואשה אל אחותה". שהרי את רחל לקחתי באחרונה והיא הנקראת אשתי כנזכר. וכעת הפסוק מדויק.

"קדושים תהיו כי קדוש אני ה' א-לקיכם" (ויקרא יט ב)

רבינו בחיי מפרש את המילים "קדושים תהיו" במשמעות של קדושת המחשבה, כעין מה שאמרו חז"ל "לעולם יקדש אדם עצמו בשעת תשמיש", ולפי ששלמות הקדושה לזרע ישראל תלויה ביצירה לכן אמר הנביא "וגם את בניהן אשר ילדו לי" (יחזקאל כג), הקב"ה מגדיר שישראל נולדים לו כי הם מיוחדים לשמו. ואחר שהזכיר הכתוב קודם בפרשת העריות את האסור מזהיר עתה הכתוב ואומר "קדושים תהיו" במותר והראוי לכם להדבק בו, כי הדבק במינו בקדושה גם הנשמר מהעריות קדוש יאמר לו.

"דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו" (ויקרא יט ב)

אומר ה"ספורנו" שאחר שהשרה הקב"ה את שכינתו בישראל, לקדשם לחיי עולם, כמו שהתכוון באמרו "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט ו) ובאמרו "כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-לקים והייתם קדושים" (ויקרא יא מה) ולאחר שהבדיל הכתוב את ישראל מטומאת המאכלות והזרע בטומאת הנדה והנגעים הנמשכים ממנה ומטומאת הזבה וטומאת החטאים כמו שנאמר "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" (ויקרא טז ל) והרחיקם מחברת השדים ורוח הטומאה ומטומאת העריות כאמרו "אל תטמאו בכל אלה" (ויקרא יח כד) אמר כעת הכתוב שהכוונה בכל האזהרות האלו היא שיהיו בני ישראל קדושים, כדי שידמו ליוצרים ככל האפשר, כמו שהיתה הכוונה בבריאת האדם שנאמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" (בראשית א' כו) וזה מבואר במאמר הכתוב "כי קדוש אני ה' א-לקיכם" ומשום כך ראוי שתדמו אלי כפי האפשר בעיון ובמעשה.

"קדושים תהיו כי קדוש אני ה'" (ויקרא יט ב)

מבאר ה"נעם אלימלך" שלפי הכתוב אומר הקב"ה שיעקר הקדושה היא להסתכל תמיד על א-לקותי שאני ה' ועל ידי בחינה והסתכלות זו יכולים כולם להיות קדושים. וזה מה שכתוב: "וישא עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו" (בראשית כב יג), שצריך האדם להסתכל תמיד על רוממות הא-ל שהוא א-לקינו וצריך גם כן להסתכל בשפלותו. והנה עקידת יצחק, עפרו צבור כדי לזכור את עקידת יצחק לזכות זרע ישראל, ואברהם אבינו רצה לתקן לישראל עוד דבר אחד שיהא להם לזכות כמו אילו של יצחק. וזהו "וישא אברהם וירא והנה איל אחר", רצה לומר זאת ועוד אחרת תיקן לישראל שיהא כמו זכות האיל של יצחק דהיינו נאחז בסבך בקרניו, פירוש שיאחז האדם במידה הזאת של להסתכל בשפלותו שיהא שפל ונבזה בעיניו.

"לא תקלל זרע" (ויקרא יט יד)

חר"ש ראשי תיבות ח"יים ר'עים ש'לך, לומד ה"שפתי כהן" שאל לו לאדם לקלל את עצמו בחיי צער או בדוחק, כי הקב"ה אינו חפץ בקללת האדם אלא בכרכתו, שנאמר "ה' חפץ למען צדקו" חפץ לצדק את ביריותיו.

"מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מא-להיך אני ה'" (ויקרא יט לב)

אומר רבינו החיד"א ב"ראש דוד" שצריך להבין מדוע אומר כאן הכתוב "ויראת מא-להיך" ומבאר על פי מה שאמרו חז"ל "כל המקבל פני זקן כאילו מקבל פני השכינה", ונראה שהטעם הוא משום שהצדיקים ובעלי התורה הם המרכבה וראויים שתשרה עליהם שכינה, ולכן המקבל פני זקן כאלו מקבל את פני השכינה השורה בו, ויועיל הדבר להגיע ליראה את ה' שנשמטו תחזי את השכינה השרויה על ראש הצדיק וקונה בזה את היראה, וזה מה שאומר הכתוב: "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן", ועל ידי זה תזכה להגיע ל"ויראת מא-להיך" שתירא את ה' ותועיל לך קבלת פני הזקן להגיע לכך, וטעם הוא "אני ה'" שהמקבל פני זקן כמקבל פני שכינה, וכשם שהשראת השכינה היא סגולה ליראה, כך הקבלת פני זקן מועיל ליראה כי השכינה שורה אצלו, וזה מה שאמר הכתוב "אני ה'", כלומר שאני אצלו ומשרה שכינתי עליו.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חננוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 30:21-30:30

לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315